

LYNGBY-TAARBÆK
KOMMUNE

Beredskabsplan til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter

Til medarbejdere i Lyngby-Taarbæk Kommune

Indhold

1. Formålet med beredskabsplanen	3
2. Målgruppe	3
3. Organisering af beredskabet	3
4. Definitioner af begreber	3
4.1 Hvordan ser æresrelaterede konflikter ud?.....	4
4.2 Hvordan ser negativ social kontrol ud?.....	4
5. Opsporing og bekymring – hvornår bør der handles?.....	4
5.1 Børn og unge under 18 år – Bekymringstegn og hvordan du skal handle	4
Bekymringstegn.....	4
Hvad skal du gøre?.....	5
Underretning	5
Hvad sker der efter du har underrettet?	6
5.2 Unge og voksne over 18 år – Bekymringstegn og hvordan du skal handle	6
Bekymringstegn.....	6
Hvad skal du gøre?.....	6
6. Hvor kan du søge viden og rådgivning?	8

1. Formålet med beredskabsplanen

Med Barnets lov (§ 15, stk. 3) skal kommunalbestyrelsen udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier. Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres.

Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år.

Denne beredskabsplan vedrører forebyggelse, opsporing og håndtering af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol blandt børn, unge og deres familier. Derudover omfatter beredskabsplanen også voksne, hvor der er bekymring for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Der er desuden udarbejdet en tilsvarende beredskabsplan for forebyggelse, opsporing og håndtering af ekstremisme, som kan findes på Lyngby-Taarbæk Kommunes hjemmeside.

Nærværende beredskabsplan skal understøtte, at sager om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol behandles kvalificeret og rettidigt i kommunen.

2. Målgruppe

Medarbejdere med direkte kontakt til borgerne er ofte de første, som oplever bekymringstegn og adfærdændringer. Beredskabsplanen skal give disse medarbejdere hurtigt overblik over, hvilken handling de skal foretage sig ved mistanke om, at en borger kan være udsat for en æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol.

Beredskabsplanen skal understøtte:

- at fagpersoner, der er beskæftiget med børn, unge og voksne, er i stand til tidligt at opspore bekymringstegn på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.
- at fagpersoner har kendskab til, hvordan de skal forebygge og handle i disse situationer

Beredskabsplanen er henvendt til ledere og medarbejdere i kommunen, der i deres arbejde er i berøring med børn, unge og voksne, der kan være i risiko for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Der er tale om en bred gruppe af fagpersoner, som fx lærere, pædagoger, uddannelsesvejledere, jobcentermedarbejdere/jobkonsulenter, sundhedsplejersker, udgående medarbejdere, sundhedsfagligt personale, børne- og ungerådgivere, rådgivere på det specialiserede voksenområde, boligsociale medarbejdere samt øvrige medarbejdere i kommunen med direkte borgerkontakt.

3. Organisering af beredskabet

Ansvar for beredskabsplanen er ledelsesmæssigt forankret i Center for Social Indsats, som ligeledes har ansvaret for at sikre den løbende revidering af beredskabsplanen.

4. Definitioner af begreber

Lyngby-Taarbæk Kommunes beredskabsplan tager afsæt i de definitioner af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol, som fremgår af lovbemærkningerne til Barnets lov, samt i *"Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Håndbog til rådgivning på voksenområdet"*. I håndbogen som er udarbejdet af Styrelsen for International Rekruttering og Integration fremgår det, at det er nødvendigt med en fælles definition på begreberne, da der ellers kan være risiko for, at fagpersonerne på området ikke ser eller misforstår sådanne konflikter og at borgeren dermed ikke modtager de relevante og tidlige indsatser som kommunen ellers er forpligtet til at tilbyde.

4.1 Hvordan ser æresrelaterede konflikter ud?

Ved en æresrelateret konflikt forstås en konflikt, som knytter sig til opfattelsen i en familie af, at et familiemedlem har krænket familiens ære. Familiens ære er knyttet til en oplevelse af familien som en samlet enhed, hvor den enkeltes handlinger kan påvirke hele familiens ære positiv eller negativt.

Familien kan både udgøres af den nære familie, af den udvidede familie og af netværket, hvoraf dele kan være bosiddende i andre lande. For at beskytte eller genoprette familiens ære og omdømme anvendes en række handlinger til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd.

Æresrelaterede konflikter adskiller sig fra vold i nære relationer ved at være med inddragelse af eller sanktioneret af den øvrige familie og netværk.

4.2 Hvordan ser negativ social kontrol ud?

Negativ social kontrol anvendes oftest om handlinger, som et fællesskab anvender til at regulere og/eller sanktionere individets adfærd i henhold til fællesskabets normer. Det kan f.eks. være handlinger af fysisk, psykisk, seksuel, økonomisk, digital karakter herunder stalking, vold, drab, kvindelig omskæring, tvangsægteskaber eller udlandsophold, der er til skade for barnet eller den unges sundhed og udvikling. Negativ social kontrol kan blandt andet komme til udtryk som begrænsning af individets muligheder for at træffe alderssvarende valg for sit eget liv, herunder socialt liv, fritidsinteresser, seksualitet, krop, uddannelse og job, fastholdelse i uønskede relationer og gennem isolation og overvågning. Negativ social kontrol kan have en karakter eller et omfang, hvor adfærden falder inden for straffelovens definition på psykisk vold. Når reguleringen og/eller sanktioneringen medfører en begrænsning af individets rettigheder, trivsel eller alderssvarende udvikling, bliver den negativ.

Negativ social kontrol kan findes inden for alle samfundslag.

5. Opsporing og bekymring – hvornår bør der handles?

En forudsætning for, at kommunen kan yde borgere (børn, unge og voksne), som er udsat for negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter, rettidig og kvalificeret hjælp, er, at fagpersoner i kommunen er i stand til at identificere bekymringstegn og ved, hvor de kan få rådgivning og hjælp til håndtering af bekymringen. I afsnittene nedenfor fremgår dels bekymringstegn og dels hvordan man som fagperson skal agere på disse tegn.

5.1 Børn og unge under 18 år – Bekymringstegn og hvordan du skal handle

Alle medarbejdere i Lyngby-Taarbæk har ifølge Barnets lov § 133 en skærpet underretningspligt, og skal derfor altid underrette Center for Social Indsats ved bekymring for et barns eller en ungs udvikling og trivsel.

Bekymringstegn

Det er mistanken eller bekymringen om mistrivsel, som fagpersoner skal reagere på – men tegnene på at et barn eller en ung er udsat for æresrelateret konflikt eller negativ social kontrol, er ofte de samme som ved andre former for mistrivsel. Nogle tegn kan dog også mere direkte indikere, at barnet eller den unge er udsat for negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt. Disse tegn kan være til stede i relationen mellem barnet/den unge, og dennes familie eller netværk. I nedenstående oversigt ses forskellige bud på indirekte og mere direkte tegn på negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Tegn på mistrivsel

- er meget stille og indadvendt
- er angst og nervøs
- har fravær fra skolen
- har problemer med at koncentrere sig
- føler sig trist og hjælpeløs
- viser tegn på selvdestruktiv adfærd

Tegn på negativ social kontrol

- Kontrol af påklædning
- Kontrol og overvågning af computer og telefon
- Kontrol af socialt liv, fritidsaktiviteter, færdene og valg af venner
- Kontrol af valg af ægtefælle
- Ingen ret til at bestemme over egen krop – krop og seksualitet kontrolleres af andre.

Tegn på æresrelaterede konflikter

- Isolering
- Indespærring
- Følelsesmæssig afpresning
- Trusler
- Vold
- Genopdragelsesrejse
- Seksualitet, mødumsforestillinger og jomfrutjek
- Tvungen forlovelse eller religiøs vielse uden borgerlig gyldighed
- Tvangsægteskab.

Hvad skal du gøre?

Hvis du som fagperson bliver bekymret for, eller har en mistanke om, at et barn eller en ung er underlagt negativ social kontrol eller er en del af en æresrelateret konflikt, kan du i nedenstående se anvisninger på hvordan du skal handle i situationen.

- Tal med barnet/den unge. Skab et sikkert rum, hvor barnet/den unge føler sig tryk til at tale uden andre hører, og hvor rammerne er klare for, at du er der for at hjælpe.
- Vær undersøgende på, hvad det er barnet/den unge oplever, og hvordan du kan støtte barnet/den unge.
- Tal med din leder om din bekymring
- Søg råd og vejledning i Center for Social Indsats på tlf. 45 97 33 36
- Er din bekymring rettet mod forældrenes adfærd, er det vigtigt, at du taler alene med barnet/den unge uden at inddrage barnet/den unges forældre, familie og netværk. I æresrelaterede sager kan det have konsekvenser for barnet/den unge at inddrage forældrene for tidligt i forløbet.

Underretning

Du har som fagperson skærpet underretningspligt jf. Barnets lov § 133. Det betyder, at du har pligt til at reagere, alene på baggrund af forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte. Du skal sende din underretning til kommunens underretningspostkasse: underretning@ltk.dk

Du kan henvende dig til Center for Social Indsats hovednummer tlf. 45 97 33 36, hvis du har behov for råd og vejledning, samt drøftelse af din bekymring og underretningens indhold.

Uden for kommunens åbningstid ved akut fare, kan du kontakte politiet på tlf. 114. Politiet vil sørge for at inddrage kommunens døgnvagt, der tager ansvar for det videre forløb.

Hvad sker der efter du har underrettet?

Efter modtagelse af underretningen vil Center for Social Indsats træffe afgørelse om det videre sagsforløb.

- Senest seks arbejdsdage efter underretningen er afleveret, vil underretter få tilsendt en skriftlig kvittering for modtagelsen
- Som underretter er man sædvanligvis ikke part i sagen i juridisk forstand. Man vil som fagperson få at vide, om underretningen har medført iværksættelse af en undersøgelse eller indsatser overfor barnet, med mindre særlige forhold gør sig gældende
- Hvis man undervejs i processen oplever, at barnets situation forværres, skal der fremsendes en ny underretning til Center for Social Indsats
- Vær til rådighed for barnet ved at lytte og give omsorg

5.2 Unge og voksne over 18 år – Bekymringstegn og hvordan du skal handle

Mange af de bekymringstegn, der gælder for børn og unge, vil også gælde for voksne. Nedenfor er nogle eksempler på tegn, som fagpersoner og frontpersonale bør være særligt opmærksomme på. Der er tale om eksempler og dermed ikke en udtømmende liste over bekymringstegn, og en rettesnor kan være, at jo flere bekymringstegn, der observeres, des større er sandsynligheden for, at der kan være tale om negativ social kontrol eller en æresrelateret konflikt.

Bekymringstegn

Bekymringstegn for borgere over 18 år

- Ægtefælle eller andet familiemedlem vil bestemme niveau af deltagelse på arbejdsmarkedet, herunder bestemme praktik- eller arbejdssted
- Meget fravær fra sprogskole, aktiveringscenter, praktik og lign.
- Begrænsninger i uddannelsesvalg
- Stort ansvar og mange forpligtelser i hjemmet
- Må ikke må have venner uden for familien og netværket
- Kommer for sent eller overholder ikke aftaler
- Har opholdt sig på krisecenter eller henvendt sig om muligheden herfor
- Andre i familien (fx børn eller søskende) har været udsat for pres fx til ægteskab
- Må ikke deltage i aktiviteter med det modsatte køn
- Familien/ægtefællen overvåger og kontrollerer adfærd og sociale aktiviteter
- Familien/ægtefælle tjekker mobil og sociale medier
- Der har tidligere været vold eller trusler om vold i familien
- Har ikke egen adgang til sit MitID og bankkort, eller at adgang til disse er delt med andre familiemedlemmer (fx ægtefællen)
- Oplever at blive holdt øje med i offentlige omgivelser, fx skole, arbejde, boligområde
- Føler pres til at handle på en bestemt måde, fx trues med at miste sin opholdstilladelse, forældrerettigheder eller adgang til børn

Hvad skal du gøre?

Modsat børne- og ungeområdet er der ikke underretningspligt over for voksne over 18 år. Her er det borgeren selv, der skal tage kontakt og bede om hjælp. Men hvis du som fagperson er bekymret for eller

har konkret viden om, at en borger over 18 år er udsat for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol, er kan du som fagperson have følgende opmærksomhedspunkter:

- Tal med den person som sagen handler om, når der er mulighed for at gøre det alene. Spørg fx ikke indtil konkrete beskrivelser i samtaler, hvor personen har et familiemedlem med som bisidder, medmindre personen selv åbner op for emnet.
- Tal med din leder om din bekymring/hvad I kan gøre for at støtte borgeren. Du kan søge sparring ved de regionale sikkerhedskonsulenter eller RED rådgivning (se kontaktoplysninger nedenfor). Der kan være tale om uformel sparring eller vurdering af, hvorvidt bekymringen kræver handling.
- Inddrag personen i hvilke muligheder der er for at hjælpe, og hvad en beslutning kan indebære. I nogle tilfælde vil det kræve en ekstra indsats at sikre, at borgere, der ikke tidligere har været vant til at træffe beslutninger om deres eget liv, bliver inddraget og får ejerskab over beslutningerne. Oplys personen om mulighed for at inddrage Center for Social Indsats via hovednummeret: 45 97 33 36, regionens sikkerhedskonsulenter, samt muligheden for at kontakte udlændingestyrelsens hotline (se kontaktoplysninger nedenfor).
- I akutte sager, hvor en borger over 18 år er i fare, kan du hjælpe borgeren med at kontakte politiet på tlf. 114.
- **Husk at hvis der også er en bekymring for hjemmeboende børn under 18 år har du en skærpet underretningspligt.** Ring til Center for Social Indsats: 45 97 33 36 for råd og vejledning om en eventuel underretning. Ved akutte situationer uden for åbningstid kontaktes politiet på tlf. 114. Politiet vil sørge for at inddrage kommunens døgnvagt, der tager ansvar for et videre forløb.

Henvender du dig sammen med borgeren til Center for Social Indsats for at få rådgivning, vurderes det, om der er behov for at tilbyde og udarbejde en handleplan for borgeren efter Servicelovens § 12a.

6. Hvor kan du søge viden og rådgivning?

Sikkerhedskonsulenterne tilbyder gratis rådgivning til fagpersoner og borgere om æresrelaterede konflikter og genopdragelsesrejser. Kontaktoplysninger på Sikkerhedskonsulenterne i region Hovedstaden findes på Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRIs) hjemmeside:

<https://siri.dk/integration/aere/sikkerhedskonsulenterne/>

RED Rådgivning er et landsdækkende tilbud med tilbud om professionel rådgivning om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. RED rådgiver både unge, forældre og fagpersoner, der enten oplever eller arbejder med æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol. RED rådgivning til fagpersoner har åben alle hverdage fra kl. 9 til 15 på tlf. 70 27 76 86

RED Safehouse er specialiserede krisecentre for unge og par mellem 16-30 år, der er på flugt fra æresrelaterede konflikter omhandlende kontrol, vold, tvangsægteskab eller trusler herom.

Kontaktoplysninger på RED Safehouse på Sjælland: 55 78 20 00

SIRIs hjemmeside hvor fagpersoner kan søge efter viden, arrangementer, kurser og metoder ift. æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol: <https://www.integrationsviden.dk/aere>

Udlændingestyrelsens hotline hvor børn og unge selv kan ringe og få vejledning, hvis de er i risiko for at blive, eller har været sendt på en genopdragelsesrejse, eller risikerer at skulle indgå et tvangsægteskab. Fagpersoner kan også henvende sig mhp. rådgivning. Der kan ringes til hotlinen på tlf. 70 26 28 18 på alle hverdage mellem kl. 9-15

Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Håndbog til rådgivning på voksenområdet: Udlændinge- og Integrationsministeriet. Styrelsen for International Rekruttering og Integration: <https://nc-maerk.dk/publikationer-og-materialer/haandbog-til-raadgivning-paa-voksenomraadet/>